NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VII. Kraków, czwartek 19 czerwca 1924 Nr. 136

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Krakowie 460.630.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać **wprost** do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi **nie będą** uwzględnione. Redakcya rękopisów nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje **od 12 do 1** w południe.

Cena Numeru **15** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł.10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·10, nadesłane Zł. 0·30, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·50. gratulacye Zł. 5·00, inseraty zamiejscowe o **50**%, zagraniczne o **100**% droższe

Kompromitacya faszyzmu.

Kraków, 18 czerwca.

(fr.) W Rzymie zaszedł wypadek niesłychany wprost w dziejach kulturalnego świata. Oto grupa faszystów terrorystów porwała niemal pod okiem policyi w biały dzień posła z przeciwnego obozu, generalnego sekretarza partyi socyalistycznej Giacomo Matteottiego i dokonała na nim ohydnego mordu. Okoliczności zaś pośród jakich dokonano tego haniebnego czynu dyskredytują w zupełności metody stosowane w walce politycznej przez pewien odłam faszystów. Matteottiego zgładzono bowiem w przededniu zapowiedzianej przezeń mowy w dyskusyi budżetowej, mowy oczekiwanej z dużem napięciem, bo w niej miał ogłosić z trybuny parlamentarnej szczegóły dość niemiłe a nawet kompromitujące dla kierowniczych kół faszyzmu. Matteotti posiadał dokumenty stwierdzające rzekomo, że sam minister spraw wewnętrznych i zastępca komisarza dla spraw lotnictwa, Finzi nadużyć miał swego stanowiska w interesach z trustem naftowym Sinclaira. Włochy stały niejako w przededniu naftowej afery na miarę amerykańską. W środę miał wygłosić swe przemówienie. Tymczasem we wtorek 10 bm. popoł. po wyjściu z mieszkania w drodze do parlamentu został uprowadzony w samochodzie i zamordowany gdzieś z miastem. Sam ten fakt wywołał żywe poruszenie w całych Włoszech, a dopiero wstępne śledztwo, wyjaśniające okoliczności, wśród jakich dokonano czynu, wprawiło w prawdzi we wrzenie całą opinię publiczną zarówno we Włoszech, jak i zagranicą. Okazało się bowiem, że Matteotti w czasie swego krótkiego posłowania swą ostrą ale otwartą i śmiałą krytyką faszyzmu z trybuny parlamentarnej zwrócił na siebie uwagę pewnego grona faszystów. A że zamiary tej grupy nie były wobec Matteottiego zbyt przyjazne od pierwszej chwili, dowodzi fakt, zamachu dokonanego nań przez faszystów jeszcze w r. 1921 jakoteż opieka, jaką go otaczała policya rzymska, która wyznaczyła ajenta strzegącego bezpieczeństwa posła. Zagadką tylko jest, że ów funkcyonaryusz strzegł Matteottiego niemal do chwili zamachu, brakło go tylko na posterunku właśnie w chwili samego zamachu. Ten dziwny zbieg okoliczności przypomina cały szereg podobnych zamachów faszystowskich gdzieindziej poza granicami Włoch, a nawet bardzo daleko od Rzymu... Widać, że jest w tem metoda, która obowiązuje w całym międzynarodowym faszyzmie.

Ale co do samego zamachu rzymskiego, to kompromitują faszystów i dalsze ustalone już okoliczności. Okazuje się, że samochód, który sprawcy wynajęli, wydobyli go oni od przedsiębiorcy prywatnego na podstawie karty wizytowej od dyrektora organu min. Finziego, a więc niemal oficyalnego dziennika rządowego „Corriere dItalia", dyr. Filippiliego. Dalsze zaś śledztwo ujawniło, że w łonie partyi faszystowskiej miało istnieć coś w rodzaju tajnej „czerezwyczajki" złożonej z 4 członków, wśród których znalazł się sam szef biura prasowego w prezydyum włoskiej Rady ministrów Cesare Rossi oraz sam sprawca czynu niejaki Domini, indywiduum dość niewyraźne, który w więzieniu wygrażał się, że zostanie „Samsonem" partyi faszystowskiej, bo gdy „zacznie mówić to zadrżą ministrowie"..

Oto są powody dymisyi min. Finziego, który niemal niepodzielnie sprawował rządy wewnątrz państwa, ustąpienia Rossi'ego, uwięzienia Domini'ego i ucieczki dyr. Filipi'ego prawdopodobnie zagranicę. Sam Mussolini potępił mord w słowach ostrych, bezwzględnych, ale nie zdołał już zapobiedz następstwom politycznym w kraju a względnie w parlamencie, ani też nie zdołał stłumić zagranicą wrażenia, że jemu, Mussoliniemu wyrywa się z rąk rząd „czarnych koszul", że „czarne koszule" podchwyciły hasło rzucone przezeń w pierwszej mowie w Izbie posłów, gdy przed 1½ rokiem blizko mówił do przerażonej lewicy: „rewolucya ma swoje prawa". Obecnie część jego zwolenników wymienia to hasło na wzór „czerezwyczajki" sowieckiej na daninę z krwi nie własnej, ale swoich przeciwników. Na razie zamach rzymski wywołał rekonstrukcyę rządu, usunięcie zbyt skompromitowanych osobistości oraz „strejk" opozycyi, która zdekompletowała posiedzenia Izby posłów, wobec czego musiało nastąpić odroczenie parlamentu.

Błędem byłoby jednak „lokalizować" zamach rzymski. Walka z konstytucyonalizmem, demokratyczn., praworządnością, tak modna w Europie powojennej, a co zatem idzie apoteoza przemocy, gwałtu, pięści wszystko to doprowadzić może wszędzie do tych samych rezultatów. Nawet ów „geniusz woli i zdrowego rozsądku" — a takim pragną dziś okrzyczeć Mussoliniego — nie zdoła opanować fermentów, które doktryna jego wydobywa na powierzchnię życia. Mówi o tem dobitnie i wyraźnie zamach rzymski.

Przesilenie gabinetowe we Włoszech.

Projekt utworzenia gabinetu koalicyjnego. — Naprężona sytuacya we Włoszech. — Akcya komunistów włoskich.

Rzym. 17. 6. PAT. Ministrem spraw wewnętrznych zamianowany został Federzoni. Prefekt Tryestu Christo Moncada został generalnym dyrektorem bezpieczeństwa w ministerstwie spraw wewnętrznych na miejsce Debono, który jak wiadomo podał się do dymisyi.

Rzym. 17 6. PAT. Obiega tutaj pogłoska, że król wezwał wczoraj do siebie wielu wybitnych osobistości, z którymi omawiał sprawę utworzenia wielkiego gabinetu koncentracyjnego, do którego oprócz Mussoliniego weszliby byli premierzy Giolitti, Salandra, i Orlando.

Mussolini u króla.

Rzym. 17 6. PAT. Prezydent ministrów Mussolini był wczoraj u króla na jednogodzinnej audyencyi. Następnie miał szereg konferencyi z ministrami i z władzami policyjnemi. Słychać, że ministrowie oddali Mussoliniemu swe portfele do dyspozycyi. Wieczorem odbyła się rada ministrów. Na konferencyi przedstawiciele stronnictw większości Izby oświadczył Mussolini, że jest zdecydowany przedsięwziąć daleko sięgające zmiany w gabinecie i w polityce.

Wiedeń, 17. 6 PAT. Neue Fr. Presse donosi z Rzymu: Sytuacya dlatego jest tak napięta, ponieważ komuniści i inne skrajne żywioły starają się wyzyskać obecną chwilę do zorganizowania strejku oraz manifestacyi ulicznych. Policya występuje bardzo surowo. Korespondent zauważa, że w Rzymie panuje zdenerwowanie przypominające czasy, który poprzedził pochód faszystów na Rzym. W mieście skonsygnowane jest wojsko. Można zauważyć masowy przyjazd faszystów z prowincyi do Rzymu, którzy chcą widocznie być przygotowani na wszelką ewentualność. Komunikat prezydentury rady ministrów ostrzega dzienniki przed głaszaniem nieskontrolowanych wiadomości. Mussolini i prezydent izby Rocco odwiedzili wczoraj rodzinę Matteottiego i złożyli kondolencyę matce i żonie posła. Mac Donald polecił posłowi angielskiemu w Rzymie, aby mu przesłał dokładne sprawozdanie o okolicznościach, jakie towarzyszyły tragicznemu zgonowi Matteottiego, który był osobistym znajomym Mac Donalda.

Komisya dla spraw zagranicznych.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi dla spraw zagranicznych toczyła się w dalszym ciągu ciekawa dyskusya nad ekspose min. Zamoyskiego.

Pos. Kozicki (Z. L. N. zaznacza, że w życiu międzynarodowem prawo ma tem większe poważanie, jeśli się może oprzeć na sile. W dalszym ciągu mowca polemizuje z pos. Thonem. Przechodząc do sprawy mniejszości narodowych oświadcza, że jeśli ma dojść do porozumienia, to zasadą naczelną, która winna być respektowana jest całość państwa.

Pos. Rudziński (Wyzw.) interpeluje w sprawie nominacyi posłem polskim w Brazylii p. Jurystowskiego, zapytując jakie kwalifikacye polecały go na to stanowisko. (Pos. Daszyński: Nosi monokl, jak rzadko kto i jest członkiem klubu myśliwskiego!)

Pos. Dębski (Piast) oświadcza, że dyskusya nie przyniosła nic nowego, zbyt obszernie rozprawiano nad sytuacyą polityczną, jako rzekomo dla Polski niekorzystną, gdy tymczasem tak nie jest. Z t. zw. romantyzmem w polityce międzynarodowej trzeba się liczyć, bo mimo wszystko przedstawia on poważne znaczenie.

Pos. Dąbski (Z. Str. L.) wykazuje potrzebę sojuszu z Japonią i Turcyą, a przechodząc do sprawy mniejszości narodowych zwraca uwagę pos. Wasyńczukowi, że istnieją różnice mię

dzy stanowiskiem prawicy i lewicy w stosunku do mniejszości.

Pos. Daszyński (PPS) w krótkiem przemówieniu domoga się ustąpienia min. spraw zagranicznych Zamoyskiego.

W dalszym ciągu przemawiali jeszcze pos. Dąbrowski, Wasyńczuk i Stroński, poczem posiedzenie zamknięto.

Rozbieżność w klubie „Piasta"
na tle rekonstrukcyi gabinetu.

Sin. Warszawa. (Telefonem). Wczorajszy „Kurjer Polski" ogłasza szereg rozmów z posłami Piasta co do rekonstrukcyi gabinetu.

Z wywiadów tych okazuje się, że w łonie Piasta panuje duża rozbieżność zdań odnośnie do tego zagadnienia. Podczas gdy niektórzy posłowie, jak np. Kiernik uważają rekonstrukcyę gabinetu za konieczną, to inni reprezentowani przez pos. Byrkę uważają dymisyę min. Zamoyskiego za pożądaną. Pos. Dąbrowski domaga się dymisyi min. Zamoyskiego, nazywając go m. in. min. stęchłej atmosfery.

Z wywiadów tych wynika, że nie wszyscy posłowie Piasta solidaryzują się ze stanowisskiem pos. Witosa, który radby jednocześnie szachować prawicę i lewicę swojem niejasnem stanowiskiem.

Budżet min. kolei w senackiej komisyi budżetowej

Sin. Warszawa. (Telefonem). Na senackiej komisyi skarbowo budżetowej referowano budżet ministerstwa kolei.

W dyskusyi zabrał głos sen. Rottenstreich, (Koło Żyd.) który zwraca uwagę na wpływ jaki posiadają nadmierne taryfy kolejowe na gospodarstwo społeczne. Taryfa kolejowa osobowa i towarowa przekroczyła parytet przedwojenny i utrudnia w wysokim stopniu eksport, gdyż sam fracht wielokrotnie więcej kosztuje aniżeli towar. Odnosi się to też do wywozu drzewa, choć sytuacya jest o tyle lepsza, że ma tu miejsce pewne zróżniczkowanie taryf.

Mówca żąda ulg importowych dla artykułów spożywczych a także udogodnień dla wywozu. Należy też zerwać z kalkulowaniem frachtów do Zbąszynia jako stacyi granicznej, a stąd dopiero do Gdańska, bo tych 40 km. znacznie podraża stawki.

Omawiając sprawę redukcyi urzędników, rozwarza mówca stosunek pewnych urzędników do Żydów i wskazuje bilet, jaki pewien pasażer-Żyd otrzymał w Katowicach wraz z biletem kolejowym, o następującej treści: „Eilzug, Fahrkarte nach Jerusalem, hin und zurück. Gültig von jeder Bahnstation".

Mówca zapytuje min. kolei, czy wiadomo mu o porządkach na dworcu w Katowicach i domaga się surowego ukarania owego urzędnika.

Następnie zabiera głos sen. Szereszewski, który omawia sprawę bezrobocia, żaląc się na wstrzymanie zamówień rządowych dla min. kolei, przez co szereg fabryk maszyn stanęło.

Konferencya posła Reicha z min. Miklaszewskim
w sprawie wyborów do kahałów.

Sin Warszawa. (Telefonem). Prezes Koła Żydowskiego pos. Reich odbył wczoraj konferencyę z min. oświaty Miklaszewskim, w czasie której poinformował p. ministra o odbytych wyborach do kahałów w Małopolsce i Kongresówce i zwrócił uwagę na niewłaściwości, jakie miały miejsce w niektórych miastach, np. w Rzeszowie, podniesiono protesty przeciw wyborom nawet tam, gdzie zwycięstwo listy narod.-żydowskiej było bezsporne, a protesty miały tylko na celu przeciąganie terminu ukonstytuowania się nowych kahałów.

Min. Miklaszewski podziękował pos. Reichowi za informacye i prosił o doniesienie mu na piśmie w jakich konkretnych wypadkach miały miejsce nadużycia i przyrzekł czuwać nad czystością wyborów.

Ustawa o gminie wiejskiej.

Warszawa, 17. 6 PAT. Komisya administracyjna sejmu w dalszym ciągu obradowała nad projektem ustawy o gminie miejskiej. Przyjęto dnia dzisiejszego art. 5 i 6 projektu ustawy, zawierające zasadnicze ujęcie członkowstwa gminy. Na podstawie przyjętych artykułów członkowstwo gminy ma być oparte na fakcie zamieszkania danej osoby przez 6 miesięcy w gminie, jednak rada gminna ma prawo nadać członkowstwo również i przed upływem tego czasu.

Minister Zamoyski pozostaje u steru min. spraw zagranicznych

W głosowaniu uzyskał 5 głosów większości. — Absencya posłów lewicowych przy głosowaniu. — Rozprawa nad budżetem min. spraw zagr.

Warszawa, 17 czerwca. Sin. W naprężeniu oczekiwano wyniku dzisiejszego posiedzenia, na którem miało się zadecydować kwestyę czy min. Zamoyski uzyska zaufanie sejmu, czy nie. Spodziewano się, że od głosowania nad budżetem min. spraw zagr. w sprawie skreślenia 100 zl., zostawionego przez pos. Dębskiego zależy los min. Zamoyskiego i wywrze wpływ na upadek całego gabinetu, wzgl. jego częściową rekonstrukcyę. —

Wedle obliczeń arytmetycznych po odliczeniu klubu NPR i Bryla wypadało, że lewica posiada większość do zmuszenia min. Zamoyskiego do ustąpienia, jednak przy głosowaniu okazało się, że część lewicy umyślnie się absentowała, ażeby nie przyczynić się do kryzysu gabinetowego. Jednocześnie część Piasta uchylila się od głosowania nad votum ufności dla min. Zamoyskiego. W ten sposób wniosek pos. Dąbskiego o skreślenie 100 zł. z budżetu min. spraw zagr. został odrzucony 150 głosami przeciw 145. Większość więc zaledwie 5 głosów uratowała min. Zamoyskiego. Jeśli się zwróci uwagę na to, że około 150 posłów obecnych w Sejmie uchyliło się od głosowania, otrzyma się prawdziwy obraz zapatrywania, jakie żywi sejm do min. Zamoyskiego.

Po wyniku głosowania opróżniła się sala sejmowa, tak, że min. Sikorski, który miał dziś przemawiać z okazyi wniesienia preliminarza min. spraw wojskowych odłożył swe przemówienie do następnego posiedzenia.

* * *

Na początku posiedzenia zabrał głos pos. Kozicki referując budżet min. spraw zagr. na rok 1924.

Po nim przemawiał

POS. MARYAN SEYDA (ZLN),

który dał pogląd na naszą sytuacyę zagraniczną, przyczem mówiąc o Lidze narodów wskazał na potrzebę żywszego zainteresowania się z naszej strony sprawami Ligi. Rzeczą niezbędną jest, ażeby i mniejsze narody miały możność wejścia do Rady Ligi narodów.

W odpowiedzi na piątkowe wywody pos. Thona w kom. Spraw zagr. oświadcza mowca, że bolesne doświadczenia przeszłości uczą, że nie można wyłącznie opierać się na sympatyi narodów, bo ta może zawieść.

Wskazując na nowego francuskiego min. wojny dowodzi, że stosunek Francyi do Niemiec nie uległ zmianie.

W końcu oświadcza mowca, że stronnictwo jego będzie głosowało za budżetem min. spr. zagranicznych.

POS. DĄBSKI (Zw. Str. L.)

zwraca uwagę, że co do Ligi narodów musimy stworzyć program, którego dotąd niema. Polska musi zawierać sojusze z państwami europejskim, gdyż to jest najlepsza asekuracya na wypadek zwikłań politycznych.

Min. Zamoyski powinien sam się usunąć, gdyż nie jest on odpowiedni dla obecnych stosunków w polityce europejskiej.

W rezultacie wnos o skreślenie z budżetu min. spraw zagr. pozycyi 100 zł. na znak nieufności wobec min. Zamoyskiego.

POS. NIEDZIAŁKOWSKI (PPS)

nie zwalcza min. Zamoyskiego dlatego, że w Anglii rządz Mac Donald, a we Francyi Herriot, ale dlatego, że współdziałać z demokracyą europejską musi tylko człowiek, który ma coś z tą demokracyą wspólnego.

Po przemówieniu pos. Strońskiego przystąpiono do głosowania, w którem wniosek o skreślenie 100 zł. upadl.

Następnie przystąpiono do 6 części budżetu do preliminarza min. spraw wojsk. poczem rozprawę odroczono do następnego posiedzenia.

Rada gabinetowa we Francyi.

Paryż, 17. 6 PAT. Polradio. Wczoraj rano odbyło się na Quai d'Orsey posiedzenie rady gabinetowej.

Gabinet Herriota przed parlamentem.

Paryż, 17. 6 PAT. Gabinet Herriota przedstawi się dziśpo południu parlamentowi. Orędzie prezydenta republ. oraz deklaracya rządowa odczytana będzie w izbie depulowanych przez Herriota w senacie przez Renaulta.

Wizyta posła niemieckiego w Paryżu u Herriota.

Berlin, 17. 6 PAT. Dzienniki tutejsze podają, że poseł niemiecki w Paryżu złożył wczoraj Herriotowi wizytę czemu przypisują wielkie znaczenie.

Spotkanie Herriota z Mac Donaldem nastąpi
w najbliższym czasie.

Paryż, 17. 6 PAT. Wczoraj przybył do Paryża ambasador francuski w Londynie Saint Aulaire. Przed opuszczeniem Londynu St. Aulaire odwiedził premiera angielskiego, który poprosił go o zakomunikowanie Herriotowi że pragnie spotkania się z nim w Londynie w jak najkrótszym czasie. „Daily Telegraph" nawiązując do zapowiedzianego przyjazdu Herrriota do Londynu pisze, że w kołach rządowych angielskich zapatrywania na sytuacyę europejską staja się coraz bardziej optymistyczne.

Narady przywódców stronnictw niemieckich
ze Stresemannem.

Berlin, 17. 6 PAT. Minister spraw zagranicznych Stressemann zaprosił wczoraj do siebie przywódców frakcyi parlamentarnej z wyjątkiem Hitlerowców i komunistów. Przedmiotem obrad były sprawy z dziedziny polityki zagranicznej. Postanowiono zachować najściślejszą tajemnicę co do wyniku tych obrad. Dziś zbiera się komisya spraw zagranicznych.

Z obrad Rady Ligi Narodów

Genewa, 17. 6 PAT. Wczoraj popołudniu odbyło się posiedzenie Rady Ligi narodów, poświęcone kwestyi zarządzeń komisyi rządzącej Zagłębia Saary, odbudowy finansowej Austryi i rdukcyi zbrojeń morskich. Wniesiony na porządek dzienny wczorajszego posiedzenia rady Ligi projekt w sprawie kolonistów i obywatelstwa Niemców w Polsce, został w ostatniej chwili odłożony na dzień dzisiejszy. Powodem odroczenia jest brak porozumienia w sprawie tekstu w sprawozdaniach o obywatelstwie, wobec dążenia niektórych członków rady Ligi do podniesienia dyskusyi nad kwestyą kroków rządu polskiego, zakwestyonowanych przez noty niemieckie, oparte na publikowanych w Monitorze Polskim ostatecznych uchwałach komitetu likwidacyjnego. W sprawie skarg mniejszości polskiej w Kowieńszczyźnie ukonstytuowano komitet, do którego weszli jako przewodniczący z urzędu dr Benesz oraz jako członkowie Quinones de Leon i lord Parmoore. Sprawa wejdzie pod obrady plenum na przyszłem posiedzeniu rady Ligi. W niedzielę przybyli do Genewy delegaci francuscy Bourgeois i Nouvenel. Biorą oni udział w dzisiejszem posiedzeniu rady Ligi.

Einstein w komisyi Ligi Nar.
dla współpracy umysłowej.

Genewa, 17. 6 PAT. Rada Ligi narodów mianowała profesora niemieckiego Alberta Einsteina i Argentyńskiego poetę i filozofa Lungenesa członkiem komisyi Ligi narodów do spraw współpracy umysłowej.

Ułaskawienie 7000 Niemców w Zagł. Ruhry.

Paryż, 17. 6 PAT. Dzienniki paryskie donoszą z Koblencyi, ż komisarz francuski Tirard zaproponował międzynarodowej komisyi nadreńskiej ułaskawienie 7 tysięcy wydalonych z obsadzonego terytoryum. Międzykoalicyjna komisya nadreńska przyjęła propozycyę Tirarda i udzieliła owym osobom pozwolenia na powrót.

Obecna sytuacya polskiego Manchesteru.

Łódź, 14 czerwca.

W dusznej atmosferze zamierającej Łodzi powiał słaby wietrzyk ożywienia w handlu detalicznym. Kupujący składają się z okolicznego włościaństwa, z prowincyonalnych kupców, którzy pokrywają swe zaprotestowane zobowiązania zwrotem niżej ceny towarów, detalistów z miejskich hal targowych, którzy będąc zwykle więcej posażni w gotówkę, starają się każdorazowo uzupełnić swe zapasy towarów i prowincyonalnych kupców, którzy sprzedali swoje towary, znęconych bajecznemi cenami manufaktury tj. 40 proc. niżej kalkulacyi. Spadek cen następuje dlatego, gdyż fabrykanci i hurtownicy chcąc uzyskać pieniądze na własne potrzeby, sprzedają towary za bezcen. Ożywienie to nie nosi cech długotrwałości, są to ostatnie podrygi sezonu letniego.

Czas rozpoczęcia sezonu zimowego jeszcze dotychczas nie jest znany, ponieważ w świecie przemysłowym nie wyjaśniono jeszcze zdolności płatniczej czerwcowego obliga, które widocznie ciężko zaważy na kruchym budynku przemysłu. Można się spodziewać pomyślnego przebiegu sezonu zimowego, wobec dobrze zapowiadających się tegorocznych zbiorów. Dopiero w lipcu przypuszczał nie poważne firmy łódzkie zapoczątkują sezon zimowy z klientelą przesączoną przez sito upadłości.

Popyt na gotówkę jest większym niż kiedykolwiek a stopy dyskontowe są droższe z dnia na dzień. Brak gotówki tłómaczy się tem, iż z chwilą wprowadzenia w obieg waluty nowej, pieniądz nabrał wartości i nieoględnie się nie wydaje. Urzędnicy, robotnicy i ludność wiejska trzymają swoje pobory, wydając tyle, ile potrzebne na dany dzień.

Władza centralna nie zdając sobie sprawy z doniosłej roli przem. łódz. dla gospodarstwa krajowego i jego bilansu handlowego, nie spieszy się zbytnio z nowymi poczynaniami w tej dziedzinie, co dosadnie uwypuklonem zostało w dyskusyi na posiedzeniu Rady Gospodarczej w Ministerstwie Skarbu w dniu 19-go maja br. gdzie prof. Rybarski wniósł projekt następujący:

„W roku 1924 nastąpił silny wzrost przywozu, wywóz wprawdzie się nie zmniejszył, lecz mogą być obawy o pogorszenie bilansu. Nie można poprawić bilansu przez ostrzejsze stawki celne ze względu na dostatecznie wysokie obciążenie celne, może być tylko mowa jedynie o podniesieniu stawek fiskalnych. Deficyt wywozu produktów przemysłowych i niewątpliwy wzrost przywozu można zrównoważyć przez intensywniejszy wywóz produktów rolnych i przetworów rolnictwa, co jednak nie wywoła powszechnego wzrostu cen i nie zwiększy jeszcze trudności wywozowych, o ile nastąpi obniżenie kosztów produkcyi przemysłowej a zbyt wysokiego rozpięcia pomiędzy cenami hurtownemi i detalicznemi“.

Zbił te tezy rzeczową argumentacyą poseł Andrzej Wierzbicki wskazując, że stworzył się już środkowo europejski syndykat przemysłu mechanicznego, do którego wchodzą: Austrya, Niemcy i Czechy. Zdajmy sobie sprawę, że ten syndykat opanował wygrywając konkurencyę między swymi członkami i solidarnie wystąpi na naszym rynku, a wtedy zrozumiemy, że otwarcie naszych granic celnych oznaczałoby zalew rynku polskiego, wyrobami zagranicznemi i masowe zamknięcie naszych fabryk. Ponieważ jednak momentalna zmiana naszych stosunków jest niewykonalna, więc otwarcie granic produkcyi nie zmniejszy, a drożyzna życia wskutek wywozu płodów rolnych jeszcze bardziej wzrośnie — czyli warunki produkcyi się pogorszą, a więc projekt prof. Rybarskiego sytuacyi nie uratuje.

— — — — — — — —

Związek przemysłu włókienniczego w państwie polskiem zaznajomił swoich członków z ofertą, którą otrzymał od kapitalistów zagranicznych, w myśl której mieliby oni udzielić poszczególnym firmom przemysłowym kredytów dolarowych na 6 proc. miesięcznie, jednak pod warunkiem, iż biorący nie zwraca kapitału przed upływem roku od otrzymania. Ofertę tą związek odrzucił.

— — — — — — — —

Sprawozdawcy „Republiki“ oświadczył w wywiadzie prez. związku kupców p. Frejlich, że kupiectwo Łodzi posiada obszerny program a mianowicie: zorganizowanie wydziału informacyjnego związku kupców, ogłaszanie podstępnych „protestowiczów“, przeniesienie podatku obrotowego na przemysłowców, odroczenie płatności rat podatku majątkowego do r. 1925, przeliczenie podatku dochodowego po kursie 1,220.000 mk. za frank złoty, zamiast podatku weksle na grudzień, pomoc kredytowa rządu, odnowienie komitetów dyskontowych.

— — — — — — — —

Wobec stagnacyi i braku gotówki, kupcy bielscy obniżyli cenę swych wyrobów włókienniczych.

— — — — — — — —

W dniu dzisiejszym udała się delegacya przemysłowców do Warszawy, celem przedstawienia władzom centralnym całokształtu palących potrzeb kredytowych przemysłu.

— — — — — — — —

„Ciężka dola robotników“.

Od połowy maja trwa strejk robotników przemysłu włókienniczego w Bielsku- Białej. Strejk rozpoczął związek klasowy, występując z żądaniem wyrównania płac z płacami w przemyśle łódzkim. Gdy przemysłowcy na żądanie robotników nie zgodzili się, rozpoczął się strejk w całym przemyśle włók. w Bielsku. Przemysłowcy zadowoleni byli ze strejku, ponieważ obecny zastój przemysłowy w całej Polsce nie pozwoliłby tak czy tak im pracować. Przemysłowcy w kilka dni po rozpoczęciu bezrobocia chcieli wprowadzić akord w tkalni oraz dla wyszywaczek, które pracowały dotychczas na dniówki. Robotnicy propozycyę tą odrzucili. Z powodu świąt pertraktacye przerwano. Dziś przemysłowcy usiłują obciąć jeszcze dotychczasowe płace. Projekt nowej taryfy płac dla robotników tkackich opiera się na systemie akordowym i zmierza do obniżenia płac dotychczasowych. Organizacye zawodowe robotn. w kwestyi przedłożonej propozycyi fabrykantów wypowiedzą się w tych dniach. Insp. pracy Wojtkiewicz otrzymał z ministerstwa pracy polecenie zlikwidowania zatargu za wszelką cenę. Inspektor pracy zwołał konferencyę wspólną, jednak do żadnego rezultatu nie doprowadzili, gdyż fabrykanci nie tylko odmawiają uregulowania płac robotników według stawek łódzkich, ale chcą jeszcze płace obniżyć od 30 do 40 proc. Robotnicy nie zgodzili się i strejk dalej trwa.

— — — — — — — —

Dnia 13-go czerwca bm. odbyła się konferencya pod przewodnictwem głównego insp. pracy dyr. Klotta, pomiędzy robotnikami a przedstawicielami zarządu widzewskiej Manufaktury celem uruchomienia fabryki. Po wyjaśnieniu istoty sytuacyi incydent zostanie załatwiony definitywnie we wtorek.

M. W-r.

W epoce wymarcia wszelkiego tworczego ducha, braku polotu, robotnicy palestyńscy w pogoni za wielkim ideałem dokonywują nadludzkim wysiłkiem wiele doniosłych czynów.

Edward Bernstein.

Jeszcze jedna bolączka paszportowa.

Interpelacya Koła żydowskiego.

Pos. Insler i tow. z Koła Żydowskiego wnieśli interpelacyę w sprawie krzywdzącego traktowania rzekomo w drodze retorsyi przez konsulaty obcych państw obywateli polskich zagranicą przy opłatach za wizy paszportowe oraz w sprawie niejednolitego uregulowania należytości za wizy na wjazd do Polski w poszczególnych konsulatach polskich zagranicą.

Interpelanci wskazują, że obywatele polscy, wyjeżdżający zagranicę zmuszeni są opłacać za wizy paszportowe państw tranzytowych kilkakrotnie, a nieraz nawet kilkunastokronie wyższe należytości od obywateli innych państw, w szczególności zaś są wykluczeni od korzystania z ulg przyznanych pewnym kategoryom podróżnych, jak np. słuchaczom uniwersytetów zagranicznych.

W jednym wypadku, gdzie dwaj studenci, studyujący we Francyi, z których jeden jest obywatelem polskim, a drugi obywatelem czechosłowackim a obaj mają rodziców zamieszkałych w Polsce, wspólnie starali się w Konsulatach państw tranzytowych o załatwienie formalności paszportowych, obywatel polski musiał zapłacić tytułem należności za różne wizy kwotę łączną fr. 650, podczas gdy obywatel czechosłowacki zapłacił fr. 15, zwolniony przez niektóre Konsulaty całkowicie od opłaty, jako słuchacz uniwersytetu, czego mimo równych warunków nie przyznano obywatelowi polskiemu.

Do tego dołącza się druga przykrość, jaka spotyka obywateli polskich wracających z zagranicy do kraju. Oto poszczególne Konsulaty polskie zagranicą pobierają za wizę do Polski różne należytości.

Wytwarza to chaos i nieufność do celowości zarządzeń.

Gdy podobny stan rzeczy jest nietylko przykrością dla obywateli polskich, lecz przyczynia się również do zmniejszenia powagi Państwa samego, będąc obrazą godności obywatelskiej obywateli polskich podpisani zapytują pp. ministrów Spr. Zagr., Skarbu i Spr. Wewnętrznych:

1) czy znany im jest stan powyższy?

2) co zamierzają uczynić, aby stanowi temu na przyszłość kres położyć?

Sukcesy Keren-Hajessod na całym świecie

Ożywiona akcya w Ameryce. — Akcya ma tam charakter ludowy. — W Captown na rodzinę żyd. przypada 10 funtów szterlingów. — Hojny zapis Żydówki wileńskiej.

W ostatnich czasach ożywiła się akcya na „Keren Hajessod“ we wszystkich miastach Ameryki dzięki entuzyastycznym sprawozdaniom wracających z Palestyny turystów amerykańskich, a szczególnie dzięki relacyom prezydenta Jointu Feliksa Warburga o wrażeniach z Palestyny i wyrażeniu przezeń przekonania, że „Keren Hajessod“ przedsawia bezwarunkowo konieczny i niezwykle użyteczny instrument dla odbudowy żydowskiej siedziby narodowej. W niemałej mierze przyczynił się do ożywienia akcyi masowy mityng „Keren Hajessod“ w Carnegie-Hall a wreszcie skuteczna kampania we Filadelfii, która przyniosła 11,000 dolarów ponad kwotę naznaczoną na gminę Filadelfii tzn. 311,000 dolarów i to w przeciągu trzech dni intenzywnej pracy. Obok tego przeprowadzono akcyę w miastach jak w New Jersey, gdzie zebrano około 50,000 dolarów, w Buffalo, gdzie akcya za uzyskaniem 35,000 dolarow rozwija się pomyślnie. Rabi Silverman rozpoczął akcyę w Patersonie, gdzie naznaczono kwotę 25,000 dolarów, z czego jeszcze przed rozpoczęciem akcyi zebrano 5,000. W Long Island na Jamajce dano prewodniczącemu dyrektoryum „Keren Hajessod“ w Ameryce Rotenbergowi czek na sumę 25,000 dolarów.

Odbyte w Nowym Jorku w Carnegie Hall wielkie zgromadzenie ludowe było wspaniałą manifestacyą na rzecz Keren Hajessod. Na mityngu, w którym wzięło udział przeszło 5,000 uczestników panował entuzyastyczny nastrój. Wszystkie warstwy tej największej gminy żydowskiej świata były zastąpione. Przewodniczącym był Samuel Untermeyer, prezydent amerykańskiego „Keren Hajessod“. Mowy wygłosili rab. Silver i Neumann, sekretarz generalny „Keren Hajessod“, który zdał sprawozdanie z akcyi. Wedle tego sprawozdania zebrano dotychczasowo w Nowym Jorku 666,634 dolarów. Jest to największa dotąd zebrana w Nowym Jorku suma na cele „Keren Hajessod“. Kampania musi trwać dalej i należy oczekiwać zebrania dalszych sum. Wedle sprawozdania Neumanna największe datki wpłynęły od przewodniczącego „Keren Hajessod“ w Ameryce Untermeyera 10,000 dolarów, od Hermana Kohnheima, Louis Marshalla itd. Na popularność „Keren Hajessod“, jako funduszu ludowego wskazuje fakt, że większe datki wynoszą zaledwie 100,000 dolarów, podczas gdy reszte przeszło pół miliona zebrano pośród mas ludowych.

1500 RODZIN ŻYDOWSKICH OFIARUJE 15,000 FUNTÓW NA KEREN HAJESSOD.

Dr. A. Goldstein prowadził kampanię na rzecz Keren Hajessod w Captown. Dała ona rekordową sumę 15,000 f. szt. wobec 7,500 funtów kampanii roku ubiegłego. Ponieważ Captown liczy 1500 rodzin wynika z tego, że na jedną rodzinę wypadło 10 funtów szt.

HOJNY ZAPIS NA „KEREN HAJESSOD“.

Wilno. (Tel. wł.) Pani Turel zapisała w testamencie 6,000 rubli złotych na Keren Hajessod.

Wydatki „Keren-Hajessod“ w marcu i kwietniu br.

MARZEC.

1) Wychowanie 5,000 f. egipskich; 2) Kolonizacya 6,282; 3) Imigracya 2,632; 4) Zdrowotność 2,241 5) Stacye eksperymentalne 573; 6) Departament pracy 1,774; 7) Nadzwyczajne wydatki; 8) Przemysł i handel 334; 9) Pawilon na wystawie angielskiej 347; 10) Biblioteka narodowa 125; 11) Technikum 456; 12) Instytucye „Mizrachi“ — 600; 13) Wydatki administracyjne 1,370; 14) Nadwyżka dochodów nad rozchodami (którą pokryto deficyt ubiegłych miesięcy) — 9,601 f. egip. Razem 31,698 funtów egipskich.

KWIECIEŃ.

1) Wychowanie 5,000 f. egipskich; 2) Kolonizacya 12,426; 3) Imigracya 3,572; 4) Zdrowotność 1,729; 5) Stacye eksperymentalne 1,451; 6) Departament robotniczy 1,522; 7) Nadzwyczajne wydatki 462; 8) Handel i przemysł 527; 9) Biblioteka narodowa 355; 10) Technikum 541; 11) Instytucye „Mizrachi“ 1,225; 12) Wydatki administracyjne 1,424; 13) Nadwyżka dochodów nad rozchodami (która pokryto deficyt ubiegłych miesięcy) 7,301. Razem 37,540 f. egipskich.

Przyjazd warszawskich delegatów „Keren-Hajessod“ do Krakowa.

Od kilku dni bawią w naszem mieście delegaci Centrali „Keren Hajessod“ z Warszawy pp. M. Graff i M. Finkelstein. Celem ich przyjazdu jest przygotowanie na większą skalę akcyi na rzecz Keren Hajessod w Krakowie i na prowincyi.

W związku z przyjazdem pp. delegatów odbędzie się we czwartek o godz. 7-ej wieczorem posiedzenie Egzekutywy przy współudziale kilku wybitnych osobistości, jakoteż reprezentantów stowarzyszeń, na którem omówi się metodę pracy, i ułoży się plan mającej się rozpocząć akcyi.

W piątek wyjadą nasi delegaci p. M. Graff i M. Finkelstein do Nowego Sącza, by akcyę przeprowadzić na miejscu.

Olbrzymi mityng na rzecz szkolnictwa hebrajskiego.

Poseł Thon o żydostwie amerykańskiem.

Kraków, 16 czerwca.

W sali kina „Warszawa“ odbył się w niedzielę przedpołudniem przy olbrzymim udziale publiczności mityng, na którym poseł Thon przedstawił w uzupełnieniu ostatniego zgromadzenia dalszy ciąg swych wrażeń z Ameryki. Mityng ten był równocześnie manifestacyą dla idei szkolnictwa hebrajskiego.

Niemilknącymi oklaskami przywitany, wywodził poseł Thon w nadzwyczaj barwnym referacie:

Gdy jeszcze z początkiem XIX wieku naliczono w Stanach Zjednoczonych kilka tysięcy Żydów, dziś liczba ich dosięga ilości Żydów w Polsce. Społeczeństwo żydowskie w Ameryce wykazuje dość znaczne zróżniczkowanie w związku z rozmaitymi elementami imigrantów. Pierwszą warstwą byli Żydzi niemieccy, którzy dość szybko się zasymilowali i doszli do bardzo znacznych wpływów. Nie była i nie jest to jednak asymilacya, któraby zatraciła wszelki związek z ludem żydowskim. Drugą warstwę stanowiły fale imigracyjne z lat 80, a z nich rekrutują się przeważnie sfery robotnicze. Socyalizmu w znaczeniu środkowo a tem mniej wschodnio europejskim w Ameryce prawie że niema. Także żydowskie masy robotnicze pojmują swój socyalizm jako walkę o poprawę bytu bez tej klasowej i rewolucyjnej ideologii, która cechuje socyalizm wschodnio europejski. Walka żydowskiego robotnika o poprawę bytu jak i robotnika wogóle została też w dość znacznym stopniu uwieńczona skutkiem. Trzecią warstwę stanowiła fala imigracyjna po pogromach w roku 1905 a fala ta obejmowała element w bardzo znacznym stopniu ideowy, a z niej rekrutuje się główny obecny renesans żydostwa amerykańskiego. Czwarta przedwojenna fala obejmowała też wielu Żydów z Małopolski.

Walka o byt pochłania żydostwo amerykańskie, lecz tem silniejszym jest wśród niego obecnie resonans dla ideałów. W sprawach religijnych panuje wśród żydostwa amerykańskiego dość znaczny chaos. Istnieje kierunek Żydów zreformowanych, którzy nabożeństwa odprawiają w niedzielę w języku angielskim, kierunek konserwatywny i półkonserwatywny aż do nawskroś chasydzkich domów modlitwy, jakie znamy w Polsce. Specyalnością amerykańską są tzw. „Jewish Center“ — ośrodki żydowskie, w których w jednym olbrzymim nowoczesnym gmachu koncentruje się całe życie żydowskie począwszy od nabożeństwa a skończywszy na zebraniach i rozrywkach towarzyskich. Nauki religii w szkołach powszechnych wogóle się nie wykłada, albowiem sprawy religijne uważa się za rzecz prywatną. W związku z tem młodzież żydowska traci związek z żydostwem. I tu właśnie rozpoczęła akcya za szkolnictwem hebrajskiem działać nad wyraz dodatnio, lecz i dziś z 300.000 dzieci w wieku szkolnym zaledwie 65.000 uczęszcza do szkół, w których utrzymuje się łączność z żydostwem. Lecz trzeba podkreślić, że ta ilość dzieci pobiera wychowanie nawskroś narodowe w duchu hebrajskim. Szkoły hebrajskie niższe i średnie stoją na bardzo wysokiej wyżynie, a rozwój szkoły hebr. zapewnia usunięcie dalszych braków.

W ostatnim dziesiątku lat zaznaczyć się daje stanowczy zwrot wśród żydostwa amerykańskiego. Nędza żydostwa wschodnio europejskiego i odbudowa Palestyny wstrząsnęły żydostwem amerykańskiem do głębi. To też dzisiaj żydostwo amerykańskie tworzy naszą „ścianę zachodnią“, do której zwraca się całe żydostwo. Nowy bill imigracyjny likwiduje amerykański azyl dla żydostwa. Tem większem szczęściem jest dla nas, że ta część żydostwa, która już znajduje się w Ameryce stała się potężnym ośrodkiem renesansu żydowskiego. Rozwój szkolnictwa hebrajskiego, potężna akcya na Keren Hajessod a wreszcie i akcya Jointu są symptomami tego renesansu, który nam daje gwarancyę, że żydostwo amerykańskie nie odetnie się od reszty narodu żydowskiego, lecz razem z nim i dla niego pracować będzie.

Wywody posła Thona, których zaledwie krótką treść podaliśmy przyjęła zebrana publiczność owacyjnie. Posłowi Thonowi podziękował w serdecznych słowach imieniem zarządu szkoły hebrajskiej dr. Krengel, a uczeń i uczenica szkoły tej w gorącym hołdzie, pierwszy w języku hebrajskim, druga w języku polskim — podziękowali posłowi Thonowi za jego niezmordowaną pracę dla odrodzenia szkolnictwa żydowskiego i wręczyli mu dyplom na 20 cegiełek jego imienia w budynku szkoły hebrajskiej.

Należy się spodziewać, iż gorący apel posła Thona, aby żydostwo polskie a w szczególności także krakowskie własnemi siłami, idąc za przykładem żydostwa amerykańskiego, budowało własne szkolnictwo hebrajskie, odbije się silnem echem i czynem.

Prześladowanie syonistów w Rosyi.

Ryga (ŻAT) Ostatnio odbyły się masowe aresztowania syonistów i chaluców na Ukrainie, szczególnie w Charkowie, Kijowie i Winnicy. Także i w Petersburgu dokonano wielu aresztowań. Jest to pierwszy wypadek, w którym się w Petersburgu stosuje represye wobec syonistów.

DROBNE WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

RABIN MOSKWY Dr MAZE przygotowuje do druku pamiętniki, w których rozpatruje historyę Żydów w Rosyi w ostatnim 20-leciu.

„HISTORYA ŻYDÓW W HICAGO“ ukazała się staraniem żydowskiego towarzystwa historycznego. Zestawienie tej książki trwało 10 lat i kosztowało 40.000 dolarów.

LORD MILNER O PALESTYNIE. Brytyjski przedstawiciel w komitecie wykonawczym Ligi narodów sir Fryderyk Legard wygłosił niedawno odczyt w Londynie o systemie mandatowym a o mandatach brytyjskich w szczególności.

Lord Milner, który był przewodniczącym zebrania powiedział w otwarciu co następuje: Palestyna jest najlepszą ilustracyą tego, jak nie bacząc na różne przeszkody, na które natrafiał angielski mandat, zdziałano jednak bardzo wiele. Obecnie usunięto największe trudności. W Palestynie daje się zaznaczyć znaczny postęp pod względem porządku, sądownictwa, zarządu i materyalnych bogactw, które bez pomocy z zewnątrz byłyby pozostały niezużyte. Wszystkie rasy muszą mieć ze względów religijnych swoje prawa w Palestynie i wskutek tego potrzebna jest pewna wyższa instancya, któraby tarcia pomiędzy poszczególnemi narodowościami łagodziła.

PODRÓŻ USYSZKINA. Dnia 17 bm. przybywa Usyszkin do Wiednia. 1 lipca odbędzie się w Kownie konferencya żydowskiego funduszu narodowego przy udziale p. Usyszkina.

Z PALESTYNY.

SÓL W PALESTYNIE. Rząd palestyński zawarł kontrakt z kopalniami soli, na mocy którego przejmuje rząd kopalnie soli w Atlit. Na skutek tego zakazano importu soli do Palestyny.

PALESTYŃSKA FABRYKA CEMENTU. „Nesher“ palestyńska fabryka cementu ma być ukończona w roku 1925. Kapitał zakładowy wynosi 225.000 funtów i jest zebrany przez Rotszylda, Pollaka i Nasatisina. Fabryka jest obliczona na 50.000 ton rocznej produkcyi.

Nowe wybory na Litwie.

Kowno (ŻAT). Litewski premier Galwanowski podał się do dymisyi. Przyczyną dymisyi było odrzucenie projektu rządowego w sprawie budowy nowej linii kolejowej i nie uzyskania pożyczki w Londynie. W związku z dymisyą, rozeszła się w kołach parlamentarnych wiadomość o rozwiązaniu sejmu i ogłoszeniu nowych wyborów. W takim wypadku połączyłyby się stronnictwa żydowskie z innemi mniejszościami narodowemi i stronnictwami lewicowemi w celu prowadzenia wspólnej walki o prawa mniejszości narodowych, które zostały jak wiadomo znacznie ograniczone przez obecny reakcyjny rząd.

Ułatwienia dla emigrantów do Ameryki.

Jak donosi „United Press“, senat i Izba reprezentantów przyjęły jednogłośnie przedłożenie o częściowych ułatwieniach dla imigrantów. W myśl tego przedłożenia żony i dzieci tych imigrantów, którzy osiedlili się w Stanach Zjednoczonych przed dniem 26 maja, dopuszczone zostają do imigracyi bez względu na normy imigracyjne. Liczba ich nie może jednak przekroczyć 13 tys. osób. Ostateczna kwota imigracyjna dla każdej narodowości będzie ustalona później.

Z kraju.

ŚMIERĆ POD KOŁAMI TRAMWAJU. W Warszawie zdarzył się następujący wypadek: 51-letni Antoni Szkob, dozorca domu zamiatał o godz. 9 rano ulicę przed domem. Gdy Szkob znalazł się na środku jezdni nadjechały dwa w przeciwnym kierunku idące tramwaje. Przestraszywszy się dzwonka danego przez motorowego po przejściu pierwszego wagonu skoczył w bok i dostał się pod przyczepny wagon. Tramwaj wkrótce zatrzymano, lecz niestety Sz. znalazł się już poza deską ochronną, przyczem koło stanęło na lewym boku. Podczas udzielania pomocy przez lekarza Pogotowia Szkob zmarł.

Ze świata.

ZAPROSZENIE ŻYDOWSKIEGO UCZONEGO DO LONDYNU. Londyńskie towarzystwo dermatologiczne zaprosiło do Londynu wiedeńskiego profesora uniwersytetu dra Morissa Openheima znanego dermatologa, celem wygłoszenia wykładu o nowych jego odkryciach na polu dermatologii na dorocznem posiedzeniu towarzystwa dermatologicznego. Łączność między angielskimi a austryackimi dermatologami, przerwana podczas wojny została ponownie nawiązana za pośrednictwem żydowskiego uczonego.

JUBILEUSZ NAJBOGATSZEJ ULICY ŚWIATA. W sierpniu upływa sto lat od chwili utworzenia Piątej avenue w Nowym Jorku. Wówczas, w 1824 r., była uliczka krótka, granicząca z cmentarzem ubogich, nie zwracająca wcale uwagi. Z czasem jednak, wyrastający na gruncie amerykańskim „królowie“ handlu, przemysłu i finansów, jak Astorowie, Vanderbiltowie i Morganowie, wybudowali tu swe pałace. Za przykładem tych potentatów poszli inni bogacze, tak, że w końcu Piąta avenue stała się ulicą najbogatszych na świecie ludzi, a co za tem idzie, także ulicą najbogatszych, prawdziwie pałacowych magazynów, które wyrastały tam jeden po drugim. Stulecie powstania jej Nowy Jork zamierza uczcić wielkiem świętem.

NIEGRZECZNY ELEKTROMAGNES. Na wystawie brytyjskiej w Wembley, pod Londynem, jedna z firm angielskich wystawiła w gmachu maszyn ogromny elektromagnes, wyrządzający prawdziwe figle gościom, którzy zbliżają się do niego, posiadając przy sobie przedmioty żelazne lub stalowe.

Magnes ten wyrywa przybyszom z rąk laski i parasole, zaopatrzone w skówki żelazne, a nawet kluczyki z kieszeni.

Jedna z pań, trzymająca w ręce woreczek z ogniw stalowych, uczuła, wszedłszy do pawilonu powyższego, gwałtowne szarpnięcie. Niewidzialna siła ciągnęła ją za rękę tak mocno, że przerażona kobieta musiała puścić woreczek, który momentalnie wyleciał w powietrze i z trzaskiem przylgnął do płaszczyzny elektromagnesu.

KACI ORGANIZUJĄ SIĘ! W Hiszpanii jest 9 katów urzędowych. Od dłuższego już czasu otrzymują oni listy z pogróżkami od anarchistów za wykonanie wyroków śmierci na ich towarzyszach. By się czuć „pewniejszymi“, kaci postanowili założyć związek, który już wystąpił do władz z żądaniem podniesienia płac ze względu na wzrost drożyzny i niebezpieczeństwo, związane z fachem.

„ŻYDZI URATOWALI FRANCYĘ“. Jeden z dzienników francuskich opowiada następujący fakt: Kiedy rozpoczął się gwałtowny spadek franka francuskiego zawezwał Poincare do siebie prezes wodniczącego „Banc de France“ i prosił o interwencyę. Przewodniczący banku francuskiego nie umiał jednak dać żadnej rady. Zaproszono wtedy do prezydenta ministrów dyrektorów większych banków francuskich. Ale i oni dali odmowną odpowiedź. Jeden z dyrektorów polecił Poincaremu, by zwrócił się do Rotszylda, Weila i Lazara. Poincare uczynił tak. Bezpośrednio po interwencyi tych bankierów funt spadł na 80 franków. Po powstrzymaniu spadku zwołał Poincare posiedzenie dyrektorów wszystkich banków a zwracając się do tych bankierów, którzy odmówili jego wezwaniu wygłosił ostre przemówienie a następnie zwrócił się do Żydów p. Dawida Weila, Lazara i Rotszylda i rzekł: Panowie, Żydzi uratowali Francyę“.

Groźne przesilenie w przemyśle.

Sin Warszawa. (Telefonem). Na posiedzeniu komisyi dla handlu i przemysłu przedstawiał min. Kiedroń ciężkie położenie gospodarcze i sytuacyę w poszczególnych gałęziach przemysłu, zatrzymując się specyalnie nad groźną sytuacyą na Górnym Śląsku.

Następnie zabrał głos wicemin. skarbu Klarner.

* * *

Sin Warszawa. (Telefonem). Onegdaj zostały zostały zamknięte chwilowo (na 2 tygodnie) zakłady żyrardowskie. W międzyczasie toczyć się będą rokowania z robotnikami o obniżenie płac.

* * *

Stagnacya w przemyśle, która tak bardzo dała się we znaki w Łodzi, przechodzi obecnie na stolicę. Szereg zakładów przemysłowych zawiesił pracę, m. in. firma Ron-Zieliński.

Izby przysięgłych ekspertów dla spraw buchalteryjnych

Sin Warszawa. (Telefonem). Min. skarbu przygotowuje rozporządzenie wprowadzające izby przysięgłych ekspertów dla spraw buchalteryjnych. Rozporządzenie to ma na celu dostarczenie min. skarbu wiarygodnych danych w sprawach bilansów i zestawień budżetowych.

Obrady nad rozporządzeniem regulującem nadmiernie wysoką stopę procentową.

Sin Warszawa. (Telefonem). Onegdaj toczyły się w min. skarbu narady z przedstawicielami przemysłu i banków co do rozporządzenia prezydenta Rzpltej w sprawie unormowania stawek procentowych w obrocie pieniężnym. Celem rozporządzenia jest ukrócenie lichwy pieniężnej, jaka ma miejsce wobec niesłychanie wysokiej stopy procentowej.

Pomimo wielkich trudności, na jakie rozporządzenie to natrafi, wśród zebranych przeważyła opinia, że wydanie rozporządzenia tego jest potrzebą chwili.

Wybory w Warszawie.

Ostateczne obliczenia wykazały drobną zmianę we wynikach podanych przez nas wczoraj, a to o tyle, że Aguda zyskała nie 18 lecz 17 mandatów, a chasydzi z Aleksandrowa nie 2 lecz 3 mandaty.

Katastrofa lotnicza pod Magdeburgiem.

Berlin, 17. 6 PAT. Pod Magdeburgiem nastąpiła katastrofa lotnicza, mianowicie samolot objęty został ogniem, przyczem pilot i pasażer ponieśli śmierć na miejscu.

Fałszywa pogłoska o zamordowaniu Radicza.

Białogród, 17. 6 PAT. Rozszerzona w Zagrzebiu pogłoska o tem jakoby w Moskwie zamordowano Radica nie potwierdziła się.

Ze sportu.

MAKKABI (Berno)—JUTRZENKA 10:0 (3:0)

Trudno jest opisywać powyższe zawody, gdyż było właściwie popis drużyny technicznie bardzo dobrej, która nie nadwyrężając się wcale pokonała Jutrzenkę, która zupełnie zawiodła. Po przerwie to był to już training na jedną bramkę, pod którą się 22 graczy skupiło. Należy napiętnować ordynarną grę Krumholza, którego sędzia powinien był bezwzględnie wykluczyć.

Sędzia p. Lustgarten.

W czwartek dnia 19 bm. odbędą się na boisku „Wisły“ godz. 5'30 zawody Kraków—Lwów o puhar prof. Zeleńskiego.

WYNIKI KRAJOWE

Warszawa. Törökves—Repr. Warszawy 2:0.

Lwów. Pogoń (G. Śląsk)—Czarni 3:1 (sobota), 0:4 (niedziela).

Łódź. ŁKS.—DSV. (Opawa) 2:1 (sobota), 1:1 (niedziela).

Wiedeń. Hakoah—Rapid 3:2 (2:). Amatorzy—Simering 3:1 (0:1), Sportclub—Vienna 2:0 (10).

Niemcy—Norwegia 2:0 (2:0). Szwecya—Dania 3:2.

Lwów, 17. 6 PAT. Giełda. Akcye. Bank hipot. 0.63—0.60 i pół, bank przemysł. 0.30 0.30 i pół, bank ziemski kred. 0.15, browary 7.40—7.42, Chodorów 5, Chybi 6.25, Cegielski 0.55, Górka cement 15, Ćmielów 0.52, Niemojowski 0.60—0.58, Ojkos 2.90—2.85, Parowozy 0.35, Nafta 0.40, Rakszawa 2.30—2.35, Siersza górnicza 4.70, Sole potasowe 4,40—4,35, Tehate 2.40—2.20, Zieleniewski 8.30.

Zurych, 17 6 PAT Zamknięcie giełdy Holandya 211.40, N. Jork 565 i trzy czwarte, Londyn 24.47, Paryż 30.75, Medyolan 24 60, Praga 16 65, Budapeszt 00065, Bukareszt 2.50, Belgrad 6.70, Sofia 4.05, Wiedeń 00080

Z giełdy.

Kraków, 17 czerwca.

Tendencya dla akcyj słaba, przy małych obrotach. Po giełdzie robiono: Jaworzno drobne 20 i pół, grube 18, (a 100) 15, Nafta Krosno 0'45—0,40, Polska Nafta 0,46.

Waluty: Dolar 5.23—5.18 i pół, N. Jork 5.20 i pół do 2.21 (czek), Zurych 92.20—92.40, Paryż 28.70, Praga 15.39—15.35, Wiedeń 7.35 i trzy czwarte.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	17 VI.	16 VI.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·32—0·30	0·30—0·32
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	0·60	0·60
Ziemski Bank Kredyt.	0·17	—
Powszechny Bank Kred.	0·11—0·09	—
Fank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	4·00
Polskie Tow. handl.	0·34—0·33	0·36
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki	0·70—0·62	—
Tow. han. Bracia Rolniccy	0·25	0·20
„Polski Glob“	—	0·30
C. Hartwig, Poznań	—	—
Zegluga Polska	0·11—6·12	0·12
Warsz.Tow.Trans.i Zeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	8·25—8·20	8·70—6·56
H.Cegielski, Poznan	0·57—0·54	0·59—0·57
Parowozy I-V.	0·33	0·35
„Automotor“ fabr.samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr.masz.roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	0·75	0·76
Zakłady amunic. „Pocisk“	1·20	—
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka“ fabryka cementu	15·75—15·00	16.25
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	4·57—4·40	4·25—4·40
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	2·40—2·35	2·70—2·65
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	0·48	0·45—0·48
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	0·46—0·43	—
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny I.	1·15	1·00 1·10
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	0·15	0·20
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	—
„Azot“ I—IV.	—	—
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	—	0·95
Fabr. cukru w Chodorowie	4·90—5·00	4·95—4·90
Cukrownia Chybie I.	6·00—5·75	6·25—6·15
A. Piasecki	—	1·10
Fabr. porcel. w Cmielowie	0·60	—
Elektr. w Sierszy I-IV	—	0·35—0·33
S. W. Niemojowski	0·60	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

GIEŁDY KRAJOWE.

Giełda warszawska z dnia 17 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 518— bony złote 072—073, pożyczka złota 720, milionówka 052, pożyczka dolarowa 232.

Czeki Belgia tranz. 2367, Holandya tranz. 194·— Londyn tranz. 2240—, Nowy Jork tranz. 518—, Paryż tranz. 2818 Praga tranz. 1521 Szwajcarya tranz. 9156 Wiedeń tranz. 732½, Włochy tranz. 2240—.

Warszawa 17 b. m. (PAT.) Giełda. Akcye Podane cyfry rozumieją się w złotych. Bank Małopolski Kraków ———, Bank Przemysłowy Lwów 030—031, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 385—380—— Puls 042—040 Wildt 016—016—0—, Cukier Warszawa 315—350—340, Cegielski 054—052—053, Ursus 115 Parowozy 030—032, Zawiercie 33—34½, Zegluga 020, Polska nafta 060, Siła i Swiatło 060—058, Cmielow 060. Starachowice 220—219 Pocisk 133—150 Zieleniewski 950 Zyrardów 39—59—40 Chodorów 460, Trzebinia —.

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

Wiedeń 17 bm. (PAT.) Dewizy. Amsterdam 26600 Zagrzeb i Belgrad 835 Berlin 16·80 (za bilion) Bruksela 3374, Budapeszt 078, Bukareszt 309, Chrystania 9560, Kopenhaga 11880, Londyn 3070.00, Madryt 9430, Medyolan 3084, Nowy Jork 70935, Paryż 3857, Praga 2095, Sofia 510 Sztokholm 18770 Warszawa ——— (za 10.000) Zurych 12550, Dolary 70460, Belgijskie 3535, duńskie 11740, marka niemiecka 16.80, angielskie 305.200, francuskie 3825, holenderskie 26300, włoskie 3090, jugosłowiańskie 833, norweskie 9440, polskie 13970 za 1 zł. rumuńskie 305, szwedzkie 18560, szwajcarskie 12480, hiszpańskie 9310, czeskie 2077, węgierskie 073.

Papiery lokacyjne. Renta majowa 850, austr. renta kor. 800, renta lutowa 1150, węg. renta kor. 7550, losy tureckie 285000, prior. kol. poł. 443000, Kolej połudn. 57000.

AKCYE POLSKIE. Zieleniewski 103.000, Apollo 560.000, Silesia 22.000, Fanto 249.000, gal Karpaty 206.500, Galicya 1,600.000, Schodnica 310.000, Siersza 65.000, Kompas 17.500, Goleszów 900.000, Lumen 13.000, bank małopol. 6.500, bank hipot. 7.500, Portland cement 550.000, Nafta 300.000, browary lw. 99.000, Mraznica 42.000—45.000, bank dysk. 34.000—35.000,

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.